

תובענות ייצוגיות בענייני צרכנות – עדכונים חדשים מבתי המשפט

עו"ד גיל נדל, ראש תחום דיני יבוא, יצוא
וסחר בינלאומי
גולדפרב זליגמן ושות', עורכי דין

גולדפרב זליגמן
עורכי דין | נוסד 1930

ליצירת קשר:
עו"ד גיל נדל
03-6089979

להצטרפות לרשימת התפוצה
של הניוזלטר
יבוא-יצוא ומה שביניהם:
gill.nadel@goldfarb.com

הסתלקות \leftrightarrow פשרה

הסתלקות – סעיף 16 לחוק

- (א) מבקש, תובע מייצג או בא כוח מייצג, לא יסתלק מבקשה לאישור או מתובענה ייצוגית, אלא באישור בית המשפט, וכן לא יקבל, במישרין או בעקיפין, טובת הנאה מהנתבע או מאדם אחר בקשר להסתלקותו כאמור, אלא באישור בית המשפט.
- (ב) מבקש, תובע מייצג או בא כוח מייצג, המבקש להסתלק מבקשה לאישור או מתובענה ייצוגית, יצרף לבקשת ההסתלקות המוגשת לבית המשפט, תצהיר ובו יגלה, בגילוי נאות, את כל הפרטים המהותיים הנוגעים להסתלקות.

הסתלקות – סעיף 16 לחוק

"חסרונותיהם של הסדרי הסתלקות מתוגמלת ונזקיהם גבוהים לאין שיעור מיתרונותיהם ותועלותיהם. מצב העניינים הקיים, שבו הולכים הסדרי הסתלקות מסוג זה והופכים לדרך הסיום הנפוצה של תביעות ייצוגיות בתחום סימון מוצרי מזון, מכרסם בתכליותיו של חוק תובענות ייצוגיות, מכביד על הנתבעים ועל בית המשפט שלא לצורך וגורם לזילות מכשיר התובענה הייצוגית. בית המשפט מצווה, אפוא, לפעול לצינון תמריציהם של התובעים הייצוגיים ושל באי הכוח המייצגים לערוך הסדרי הסתלקות מסוג זה, ודרך המלך לעשות כן הנה להימנע, ככלל, מאישור תשלום גמול ושכר טרחה למסתלקים"

ת.צ. 1469-02-13 עידן לוי נגד פסטה נונה

הסתלקות – סעיף 16 לחוק

"אחד החששות המובנים במכשיר התובענה הייצוגית הוא החשש מפני הגשת תביעות סרק, אשר מגישיהן משליכים יהבם על כך שהנתבעים יסכימו להעניק להם טובות הנאה כנגד ויתור עליהן, אם בהסדר פשרה אם בהסדר הסתלקות, על מנת לחסוך לעצמם את הסיכונים והעלויות הכרוכים בניהול התביעות חרף רדידותן וקלישותן, וביניהם: תשלום שכר טרחה נכבד לעורכי דינם, פגיעה במוניטין הנתבעים הנגרמת עקב עצם הגשת התביעות ופרסומן, או החובה (במקרה של חברות ציבוריות) לבצע בדו"חות הפרשות כספיות

ת.צ. 1469-02-13 עידן לוי נגד פסטה נונה

הסתלקות – סעיף 16 לחוק

"במסגרת הסדרי ההסתלקות המתוגמלת - אשר נערכו כולם קודם שהמשיבות השיבו לבקשות האישור - ויתרו המבקשים על תביעות הפיצויים בנות מיליוני השקלים שנכללו בתובענות, וזאת מבלי שניתן הסבר של ממש כיצד הסדרה עתידית של התנהלות המשיבות מייתרת תביעות כספיות בסכומי עתק שעניינן בנזקי העבר. אשוב ואדגיש, כי הכללתן בתובענות של תביעות בסכומי עתק לפיצויים, כמו גם הוויתור המיידני עליהן במסגרת הסדרי ההסתלקות המתוגמלת, אינם נתונים המייחדים את חמש בקשות ההסתלקות הנדונות כאן, אלא הם מבטאים דפוס פעולה שיטתי ורחב, החוזר על עצמו פעם אחר פעם בתביעות ייצוגיות בתחום סימון מוצרי המזון, עד כדי הפיכתו ל"ברירת מחדל" שלפיה באות תביעות אלו על סיומן.

ת.צ. 1469-02-13 עידן לוי נגד פסטה נונה

יודגש כי אין מי שחולק שתביעות שעניינן הפרת הוראות הדין לענין סימוני מזון הן ככלל תביעות הראויות לבוא בגדר תובענה ייצוגית. כפי שציין גם כב' השופט ענבר בפסק דינו, מדובר בהוראות דין שנועדו, בין היתר, לשמור על בריאות הציבור ובטיחותו. חלק מסימוני המזון הוא בעל חשיבות רבה. כך, למשל, סימון אזהרת חנק לפעוטות וסימון גלוטן. סימונים אלה עוסקים באופן ישיר בשמירת החיים או בשמירת בריאות הציבור. גם לסימון כשרות חשיבות רבה בעיני ציבור רחב, ולא רק ציבור שומרי המצוות. סימונים אחרים (סימון רכיבים תזונתיים, סימון מזון כאורגני, סימון ערך קלורי ועוד), העשויים להיראות קלי ערך בעיני האחד, הם רבי חשיבות לאחרים הצורכים את מזונותיהם על יסוד סימונים אלה, ובמיוחד לנוכח המודעות הגוברת לאורח חיים בריא. תביעות על הפרת הוראות הדין בעניינים אלה, שמטרתן להביא לתיקון ההפרה והתאמת הסימון להוראות הדין, מקדמות את האינטרס הציבורי ומגשימות את תכליותיו של [חוק תובענות ייצוגיות](#).

ת"צ 19549-02-14 אבו שרך נ' דנשר בע"מ ואח'

הסתלקות – סעיף 16 לחוק

יש מקרים שבהם בית המשפט מתבקש לאשר הסתלקות בתביעה שמלכתחילה לא הייתה תביעת סרק, אולם הצורך בניהולה התייטר משום שהנתבע שינה את התנהגותו או פיצה את התובעים עקב הגשת הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, או לאחר שהתובענה הייצוגית אושרה. במקרים מעין אלה, הסדר הסתלקות הכולל תיקון ההפרה (הסימון), אך אינו חוסם הגשת תביעה ע"י מי מחברי הקבוצה שנגרם לו נזק בפועל בשל ההפרה, עשוי להלום את אינטרס הקבוצה ואת האינטרס הציבורי.

ת"צ 19549-02-14 אבו שרך נ' דנשר בע"מ ואח'

הסתלקות – סעיף 16 לחוק

לא ראיתי הצדקה לקביעת כלל גורף השולל מן התובע הייצוגי ובאי כוחו גמול ושכ"ט בכל תובענה העוסקת בסימון מוצרי מזון המסתיימת בהסדר הסתלקות (ר' ענין לוי), זאת גם כאשר אין מדובר בתביעת סרק אלא בתביעה מבוססת שהביאה לשינוי התנהגותו של הנתבע. החלטה גורפת שלא לאשר תשלום גמול ושכר טרחה למסתלקים, עלולה לצנן לא רק את תמריץ התובע הייצוגי **להסתלק** מבקשה מבוססת וראויה, אלא גם את תמריץ התובע הייצוגי **להגיש** תובענות מבוססות וראויות שמטרתן אכיפת הוראות הדין המעלות קושי בהוכחת נזק בר פיצוי

ת"צ 14-02-19549 אבו שרך נ' דנשר בע"מ ואח'

הסתלקות – סעיף 16 לחוק

לפיכך, תחת קביעת כלל גורף כאמור, יש להעדיף בחינת כל הסדר הסתלקות לגופו, תוך הפעלת שיקול הדעת הנתון לבית המשפט אם לאשר את גובה הגמול ושכר הטרחה שהוסכמו על הצדדים בכל מקרה על פי נסיבותיו. לרבות בחינת האפשרות שלא לפסוק גמול או שכר טרחה כאשר מדובר בתביעת סרק או בתובענה בלתי מבוססת.

ת"צ 14-02-19549 אבו שרך נ' דנשר בע"מ ואח'

הסתלקות – סעיף 16 לחוק

אוסף כי לטעמי, אף אין לחשוש מהתרבותן של בקשות לאישור שעניינן הפרת הוראות הדין שעניינן סימון מזון. ראשית, דווקא כמותן של הבקשות מעידה על היקפה הנרחב של התופעה של הפרת הוראות הדין בתחום זה, על תת-האכיפה הקיימת בתחום זה בשל מגבלותיהן של רשויות האכיפה, ועל החשיבות הרבה שיש באכיפה אזרחית של הוראות הדין. אף קשה להלום שהצרכן הבודד יגיש תביעה לאכיפה הוראות החוק בתחום סימון המזון. שנית, ייתכן שהגשת הבקשות נגד חברות המזון תתרום את תרומתה לביצוע הוראות הדין, ע"י יצירת הרתעה מפני הפרת החוק, ובעתיד בקשות מעין אלה ילכו ויתמעטו. יוער לענין זה, כי לא מן הנמנע שלפחות חלק מהפרות הדין נובע מאי הכרת החוק, חוסר מודעות להוראותיו והתרשלות בסימון, ולא דווקא מהפרה מכוונת הנושאת עמה רווח כלכלי. תובענות ייצוגיות מעין אלה עשויות לתרום את תרומתן לרענון המודעות ועדכון הסימונים ע"י התאמתם להוראות הדין.

ת"צ 19549-02-14 אבו שרך נ' דנשר בע"מ ואח'

גולדפרב זליגמן
עורכי דין | נוסד 1930

תודה רבה על ההקשבה

gill.nadel@goldfarb.com

